

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/100/2017
Identifikačné číslo spisu: 1315207775
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1315207775.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Danice Kočičkovej, vo veci oprávneného C. C. P., H., bývajúceho v T., zastúpeného advokátskou kanceláriou Prielcel & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribišova 8, proti povinnej E., bývajúcej v A., zastúpenej JUDr. Evou Kubanskou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Miletičova 3/A, o nariadenie výkonu súdneho rozhodnutia o výchove maloletých detí P. P., a E. P., obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 6Em/1/2016, o dovolaní povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2016 sp.zn. 3CoE/334/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trnave zo 14. novembra 2016 sp.zn. 3CoE/334/2016 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda uznesením z 3. júna 2016 č.k. 6Em/1/2016-214 zamietol návrh oprávneného na nariadenie výkonu rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 27. februára 2014 č.k. 38P/174/2013-210, ktorým bola schválená rodičovská dohoda o zverení maloletých P. a E. P. na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov; povinnej náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak s odôvodnením, že oprávnený nepreukázal, že by zo strany povinnej išlo o svojvoľné porušovanie povinností vyplývajúcich z právoplatného rozhodnutia a nebola tak splnená podmienka v zmysle ustanovenia § 251 ods. 1 O.s.p. na nariadenie výkonu rozhodnutia. S poukazom na princíp najlepšieho záujmu dieťaťa a po vyhodnotení predložených dôkazov súd dospel k záveru, že výkon rozhodnutia by v danom prípade nespĺňal zákonom predpísaný účel spočívajúci v zabezpečení splnenia povinností vyplývajúcich z vykonateľného rozhodnutia. Keďže maloleté deti odmietajú starostlivosť otca v takej miere, ako ju určuje súdne rozhodnutie, v súlade s princípmi vyjadrenými v Dohovore o právach dieťaťa je vylúčené, aby ktorýkoľvek rodič nútil dieťa k plneniu povinností všetkými prostriedkami. Sankčné pôsobenie súdu tak nemá reálny objekt, teda vôľou ovplyvniteľné správanie, na ktoré by mohlo reálne pôsobiť. Od výsluchu maloletých súd upustil, nakoľko sa ich opakované vypočutie nejavilo v ich záujme a pri rozhodovaní bolo možné vychádzať z obsahu ich výsluchov vykonaných pracovníkmi Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ako aj ďalšími odborníkmi, ktorých správy sú obsahom spisu.

Napokon poukázal na prebiehajúce súdne konanie, v ktorom matka podala návrh na zmenu práv a povinností k maloletým deťom tak, aby boli zverené do jej výlučnej osobnej starostlivosti. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 271 O.s.p.

2. Krajský súd v Trnave na odvolanie oprávneného uznesením zo 14. novembra 2016 sp.zn. 3CoE/334/2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré považoval za vecne správne a argumentačne presvedčivé (§ 387 ods. 2, 3 CSP). Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacej argumentácii oprávneného doplnil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo založené na nahrávke vyhotovenej bez jeho súhlasu. Postup súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní vychádzal zo znaleckého dokazovania a odborných psychologických posudkov z časového hľadiska najaktuálnejších, označil za správny s poukazom na dynamiku vývoja vzájomných vzťahov účastníkov. Zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že z predložených dôkazov vyplýva, že maloleté deti odmietajú otcovu starostlivosť v rozsahu určenom súdnym rozhodnutím. Uviedol, že najlepší záujem dieťaťa je pri výkone súdneho rozhodnutia vo veciach maloletých prioritou. Stotožnil sa aj so záverom súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané bezdôvodné neplnenie povinností uloženej súdnym rozhodnutím povinnou, či bránenie styku maloletým s oprávneným zo strany povinnej. Odvolací súd pri rozhodovaní vzal do úvahy i vyjadrenie kolízneho opatrovníka zastupujúceho záujmy maloletých detí, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť v celom rozsahu. V závere poukázal na prebiehajúce základné konanie, v ktorom povinná ako matka podala návrh na zmenu práv a povinností k maloletým deťom. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 52 CMP.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dňa 7. februára 2017 dovolanie (t.j. za účinnosti zákona č. 161/2015 Zb. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Dovolanie výslovne odôvodnil nesprávnym procesným postupom súdu podľa § 420 písm. f/ CSP a porušením práva na spravodlivý proces, pretože mu nebolo doručené vyjadrenie povinnej k odvolaniu obsahujúce nové dôkazy, ako ani vyjadrenie kolízneho opatrovníka. Namietal tiež, že súdy rozhodli na základe nezákonne získaného dôkazného prostriedku, t.j. nelegálnej nahrávky, ktorú maloletá P. zhotovila bez jeho vedomia a súhlasu. Táto nahrávka bola podkladom pre správu vypracovanú H. D. E., poradenskou psychologičkou a psychoterapeutkou pre deti a dospelých. Ako dovolací dôvod označil aj ustanovenie § 421 písm. a/, b/ a c/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená; je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne). K tomuto dovolaciemu dôvodu uviedol, že odvolací súd sa nevysporiadal s právnou otázkou týkajúcou sa najlepšieho záujmu detí v zmysle článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, pretože nerozlišoval medzi najlepším záujmom dieťaťa a ad hoc želaním maloletých detí. Dovolateľ bol toho názoru, že najlepší záujem dieťa nepredstavuje jeho aktuálny názor, či postoj, ale dlhodobý záujem, ktorý je jednoznačne v tom, aby malo vyvážený vzťah s obidvomi rodičmi. Vytýkal súdu prvej inštancie, že v čase rozhodovania mal k dispozícii len jediný znalecký posudok H. P. U., pričom závery jeho rozhodnutia boli v rozpore s ním. Poukázal tiež na závery znaleckého posudku zameraného na vyšetrenie jeho duševného stavu a osobnosti, ktoré potvrdilo, že má plnohodnotné osobnostné kompetencie potrebné pre výchovu maloletých detí. Napokon napádal proces a spôsob zisťovania názoru maloletých detí znalcami a psychologickými pracovníkmi, absenciu zvukových záznamov z vypočutia detí a nepoučenie detí o ich procesných právach a dôsledkoch ich výpovedí. Žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Povinná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla zamietnuť dovolanie ako nedôvodné. Uviedla, že dovolateľ je v súdnych konaniach priebežne informovaný o všetkých listinách a predkladaných dôkazoch, preto sa domnieva, že nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Závery správy H. D. E. vychádzali z celkového psychologického posúdenia maloletých detí, a preto tento dôkaz nie je možné považovať za nezákonný, t.j. vyhotovený na základe iného dôkazu získaného nezákonným spôsobom. Mala za to, že zo strany súdov došlo k správne mu výkladu pojmu najlepšieho záujmu dieťaťa.

Napadnuté rozhodnutia považovala za vecne správne a v súlade s najlepším záujmom maloletých detí. Znalecký posudok predložený oprávneným týkajúci sa vyšetrenia jeho osobnosti považovala za nesúvisiaci s vecou a neobjektívny, nereflektujúci kompletnú rodinnú anamnézu. K dovolaniu pripojila nariadené neodkladné opatrenia vo veci starostlivosti súdu o maloleté.

5. Kolízny opatrovník maloletých vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutia považuje za vecne správne a v súlade s najlepším záujmom detí.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolacích [§ 35 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. Dovolanie bolo podané 7. februára 2017 v konaní o výkon súdneho rozhodnutia vo veciach maloletých, ktoré je mimosporovým konaním, s účinnosťou od 1. júla 2016 upraveným samostatne v ustanoveniach § 370 až 391 zákona CMP. V zmysle § 373 CMP sa na konanie o výkone rozhodnutia použijú ustanovenia prvej časti a piateho dielu prvej hlavy druhej časti, ak nie je ustanovené inak. Keďže ustanovenia v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých nemajú osobitnú úpravu, aj pre výkon rozhodnutia platí vzájomný vzťah medzi CMP a CSP upravený v ustanovení § 2 ods. 1 CMP, v zmysle ktorého „na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak“. CMP v § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní, „neustanovujú inak“ a osobitné ustanovenia nemá ani štvrtá časť CMP pokiaľ ide o prípustnosť dovolania v konaní o výkon súdneho rozhodnutia vo veciach maloletých; prípustnosť dovolania oprávneného bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP, ktoré upravujú, kedy je dovolanie prípustné.

8. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

10. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne

konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Oprávnený prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP.

17. Z ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP, ako aj v zmysle § 421 CSP.

18. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp.zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

19. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu (www.nsud.sk), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

20. Trojčlenný senát 5 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, preto skúmal prípustnosť dovolania oprávneného len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 CSP).

21. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane,

aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. To znamená, že preskúmať existenciu tohto dovolacieho dôvodu je možné iba vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, alebo rozhodnutiu konečnému.

22. Preto dovolací súd skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vo veci výkonu súdneho rozhodnutia o výchove maloletých v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je daná. Zamietnutím návrhu oprávneného na výkon rozhodnutia z dôvodu nesplnenia podmienok pre nariadenie výkonu rozhodnutia totiž oprávnený za trvania skutkového stavu existujúceho v čase vydania rozhodnutia, t.j. do prípadnej zmeny skutkových okolností odôvodňujúcich opätovné podanie návrhu na výkon súdneho rozhodnutia, stráca možnosť domôcť sa prostredníctvom súdu splnenia povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím povinnému v jeho prospech. Týmto rozhodnutím sa preto za daného stavu vykonávacie konanie končí, a to bez toho, aby bol naplnený jeho účel v zmysle ustanovení § 370 a nasl. CMP. Z tohto dôvodu pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti a dôvodnosti dovolania podaného oprávneným (§ 420 písm. f/ CSP) proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia súdu vo veciach maloletých.

23. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

24. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

25. Oprávnený v dovolaní dôvodne vytýka, že mu bolo odňaté právo konať pred súdom tým, že mu nebolo doručené vyjadrenie povinnej a kolízneho opatrovníka k ním podanému odvolaniu, v dôsledku čoho nemal možnosť sa k nemu vyjadriť. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tieto závery boli napokon pretransformované aj do ustanovení nového civilného kódexu (§ 374 CSP).

26. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu oprávneného (viď č.l. 225 a nasl. spisu) sa písomne vyjadrila povinná podaním z 11. júla 2016 (viď č.l. 242 a nasl. spisu), doplneným podaním z 18. júla 2016 (viď č.l. 250 a nasl. spisu) a aj kolízny

opatrovník podaním z 11. júla 2016 (viď č.l. 241 spisu), oprávnený však ale nemal možnosť dozvedieť sa o týchto vyjadreniach a prípadne sa k nim aj vyjadriť, lebo súd mu tieto vyjadrenia nedoručil, hoci ako to vyplýva aj z obsahu odôvodnenia jeho rozhodnutia, na ich základe vo veci rozhodol. Na dôvažok práve pri výkone súdneho rozhodnutia vo veciach maloletých, kde je súd povinný skúmať najlepší záujem dieťaťa a existenciu ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu, t.j. prípadné zmeny skutkových okolností, ktoré mohli nastať po vydaní súdneho rozhodnutia, pričom pri rozhodovaní môže vychádza výlučne z obsahu podaní účastníkov a dôkazov nimi predložených, je o to dôležitejšie oboznámiť všetkých účastníkov konania s obsahom ich vzájomných podaní a umožniť im v záujme zachovania princípov rovnosti účastníkov konania a rovných šancí vyjadriť sa k tvrdeniam a dôkazom v nich obsiahnutým.

27. K námietke oprávneného, že súd rozhodol na základe nezákonne získaného dôkazu dovolací súd uvádza, že súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nesmie zohľadniť skutočnosti a dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom s výnimkou situácie predvídanej čl. 16 ods. 2 CSP. Uvedené platí aj v prípade, ak dôkazom je znalecký posudok, ktorý sám o sebe nie je získaným v rozpore so zákonom, avšak podkladom pre jeho vypracovanie bol iný nezákonne získaný dôkaz. Znalecký posudok je totiž dôkazom odvodeným od prvotného dôkazu napr. informácií zo spisu, či od strán sporu, preto aj závery znaleckého posudku z hľadiska posúdenia ich pravdivosti a zákonnosti, budú závisieť od vstupných podkladov, ktoré znalec pri formovaní svojho úsudku použil. Inými slovami z nepravdivých podkladov pre posudok nemôže vzniknúť pravdivý záver, z neúplných podkladov nemožno vyvodiť istý záver a z podkladov získaných nezákonne nemôže byť sformulovaný právne účinný záver. Avšak dôsledkom rozhodnutia súdu prijatého na podklade nezákonne získaného dôkazu, resp. skutočností ním preukázaných (v prípade, že nešlo o výnimku stanovenú čl. 16 ods. 2 CSP), by bola nesprávnosť, prípadne neúplnosť skutkových záverov (súd nemal prihliadať na skutočnosti takýmto dôkazom preukázané), ktorá by sa v konečnom dôsledku prejavila ako nesprávnosť rozhodnutia vo veci. Táto nesprávnosť by ale nemala žiaden vplyv na realizáciu procesných oprávnení strany sporu (účastníka v konaní), t.j. na právo vykonávať procesné úkony, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, byť predvolaný na súdne pojednávanie atď. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka a zakladajúcim prípustnosť dovolania nie je neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov, či nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Ani podľa novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Z týchto dôvodov sa najvyšší súd námietkou oprávneného týkajúcou sa dokazovania vecne nezaoberal.

28. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade došlo postupom odvolacieho súdu k tzv. zmätočnosťnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Uvedená procesná vada je vždy dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

29. V zmysle § 453 ods. 3 CSP ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.